

Peter Van Gels

Rondgang in de kerk van Wuustwezel-Centrum

Alvorens de rondgang in de kerk te beginnen, vragen wij U de inleiding te lezen. Wij beginnen ons bezoek aan de ingang van de linkse dwarsbeuk. Vermits onze kerken meestal met de torens naar het westen gebouwd werden, is dit de noordkant van de kerk.

Inleiding

De plannen van de kerk zoals wij die nu kennen zijn gedateerd op 16 september 1899 en werden opgesteld door architect Bihlmeyer. Wanneer het bouwen van de kerk juist gebeurd is weten we niet met zekerheid. Wel weten we dat het St. Elisabethgasthuis van Antwerpen uitgestrekte goederen bezat te Wuustwezel. Het gasthuis bekam in 1246 reeds de tienden van Wuustwezel (10% in natura van de opbrengst.)

Gosius van Wezel schonk veel goederen en gebouwen aan het gasthuis. Paus Alexander gaf aan het gasthuis het recht op nieuwe tienden waar het de oude reeds bezat. Hij nam het gasthuis en onze kerk op 3 januari 1257 in bescherming. In 1246 was er nog geen sprake van een kerk in de officiële documenten en in 1257 wel.

Er wordt verondersteld dat de kerk er was in de jaren 50 van de 13^e eeuw. Nochtans lezen we ergens dat de voet van de toren de datering 1221 zou dragen. De voet van de toren is immers veel ouder dan de laatste verbouwing.

De kerk maakte heel de geschiedenis van dan af mee, ze was vele malen een toevluchtsoord in nood maar ze geraakte zo erg in verval dat men in 1887 zelfs de klokken niet meer durfde luiden. De toren stond op invallen.

Met de verbouwing en de vergroting van 1900 kwam er een volledige nieuwe dwarsbeuk en een gedeelte van de toren en de rest van de kerk werd gerestaureerd.

De kerk is eenvoudig wat betreft de bouwtrant. Toch bevat ze een schat aan historische gegevens.

Wandel er eens in rond.

We beginnen boven de linker ingang (noordkant)

1. Boven de linkeringang staat een beeld van St. Willibrordus. Het is in hout, wit geschilderd en gemaakt in de 18^e eeuw.
2. Links en rechts van het beeld hangen borden die we gemakshalve OBIIT's zullen noemen. (Obiit = overleden) Telkens er iemand van adel sterft wordt er zo een bord voor de lijkbaar geplaatst. Later worden deze dan meestal opgehangen in de kerk. Het laatste is dit van baron Robert de Kerckhove (burgemeester en parlamentslid)

VRAAG 1 (zie uw vragenblad)

3. U ziet rechts van de deur de 3^e statie. De kruisweg in de kerk is van F. De Vriendt uit de XIX eeuw. Achter elke tekst op de staties staat de letter 'S'. De betekenis hiervan is 'Statie', hoe eigenaardig dit ook moge zijn. Wij kennen geen kruisweg waar ook de letter 'S' op deze wijze voorkomt.

met nagekeken op foto's.

4. Wij gaan verder en komen bij het beeld van de H. Rita.
5. Daarnaast zien we een eiken biechtstoel uit de 18^e eeuw. In de andere beuk en er juist tegenover staat nog eens dezelfde biechtstoel.
6. Nu zien we het beeld van de H. Cornelius.
7. Het Onze-Lieve-Vrouw-altaar. Pastoor Lemmens die in 1900 met de vergroting startte was een echte kunstminnaar. Hij trachtte een kopie te laten maken van het wereldberoemde retabel van O.L.Vrouw Hombeek. Herinner U de opgeloste diefstal van voor enkele jaren. Een trouw kopie mocht de pastoor er niet van laten maken, daarom zijn vier panelen geschilderd door kunstschilder Jan Anthony, terwijl het beeldhouwwerk vervaardigd werd door de gebroeders Van Mierlo uit Borgerhout. Het werk is van 1904 en stelt taferelen voor uit het leven van O;L.Vrouw.
8. Kijken we nu even naar het beeld boven het altaar. Het is het beeld van Onze Lieve Vrouw van Wuustwezel. Het is in hout en gekleurd. Eens was Wuustwezel een bedevaartsoord (1554). Volgens sommigen zou het beeld er zijn vanaf het ontstaan van de kerk, andere bronnen dateren het rond de 17^e eeuw, wat meer geloofwaardig is. Hoe oud het ook is, het is mooi. Onze Lieve Vrouw vertrapt een slang.
9. We komen nu in de zijbeuk van het koor. Bekijken we even het plafond. Dit plafond is nog van voor de vergroting in 1900 en is van steen. Dit plafond is ouder dan het oude houten dat bij de vergroting geplaatst werd. Ingenieur Stan Leurs (stichter V.T.B.) meent nochtans dat er voorheen ook een houten plafond was. Volgens de plannen menen sommigen dat er een plafond in plaaster was. Zou Stan Leurs dan verkeerd zijn met zijn vaststelling ?
10. De deur in deze zijbeuk geeft toegang tot de stookketel. Vroeger was deze deur bestemd als aparte ingang voor de gravin. Ze kon dan langs de kortste weg naar het koorgestoelte. (Dit is van de 17^e eeuw) Uiteindelijk is de vergroting waarin ook magazijnen voorzien waren er niet gekomen. De deur is er wel. Volgens de plannen stond de Kommuniebank op de plaats van het koorgestoelte het dichtst bij het hoogaltaar.
11. In de muren en op de grond vindt U grafstenen, ze zijn afkomstig van grafzerken in de kerk, enkelen zijn tegen de muur geplaatst omdat anders de teksten zouden verdwijnen. Al deze stenen beschrijven doen we niet. Kijk wel even naar de grootste. De steen is van 1647 en de Dame Isabelle de Berchem, echtgenote van de heer Willem van Rijt, de heer van Westdoorn ligt hier begraven. (hier, dat is ergens in de kerk).

VRAAG 2

12. Kijk even boven de grafstenen naar het gedenkteken dat Carolina Maria Van Beeck liet plaatsen ter nagedachtenis van heel de familie. De betekenis van de woorden is : Conjugem : echtgenote ; Fratrem : broeder ; Sonoris : zuster ; Nepotis : neef.
13. Het altaar dat U hier ziet is het St. Antoniusaltaar. Taferelen uit het leven van St. Antonius van Padua zijn er op afgebeeld. De kunstenaars zijn weer de gebroeders Van Mierlo en de kunstschilder Jan Anthony. Kijk hoe Antonius een kind geneest.

VRAAG 3

14. Het huidig hoogaltaar is van latere datum (1919) Vroeger stond hier een mooi hoog barokaltaar. Nadat dit in verval was geraakt werd er een tijd het altaar van de Passie geplaatst. Omdat dit te donker stond verhuisde het naar de rechter dwarsbeuk en Pastoor Verheyen liet door Jan Anthony een zeer mooi schilderij maken voor het huidig hoogaltaar. (De kroning van Maria). Omdat de gewone vensters die men nu nog in de kerk ziet te weinig licht doorlieten werden er in die tijd glasramen geplaatst.
15. De glasramen op het koor dateren van voor de oorlog '40-'45 en de twee in de dwarsbeuk zijn na de oorlog teruggeplaatst.
Bekijken we even de glasramen op het koor (de oudsten)
Van links naar rechts :
1. O.L.Vrouw overhandigt de paternoster aan de H. Augustinus.
 2. Kroning van Maria in de hemel
 3. Maria bezoekt haar nicht Elisabeth.
 4. O.L.Vrouw verschijnt aan St. Antonius. (boven St. Antoniusaltaar)
 5. boven : Hemlevaart van Maria
onder : de apostelen bij het ledig graf van Maria
 6. boven : Jezus op het kruis
onder : Jezus ontmoet zijn bedroefde moeder.
 7. boven : de dood van de H. Jozef
onder : in het huis van Nazareth.
 8. de vlucht uit Egypte, bovenaan het hoofd van St. Franciscus, de patroon van de schenker van dit glasraam.(boven het altaar in de winterkapel)
 9. De vinding van Jezus in de tempel.
 10. De offerande van Jezus in de tempel
 11. De aanbidding van de koningen
16. We gaan nu de winterkapel binnen.
We bewonderen het tabernakel met de nodige eerbied.
Het altaar heet 'de nood Gods', maar dit prachtige en unieke doek is van een onbekende meester (15^e eeuw) Dit schilderij is een kopie van het meesterwerk van Rogier Van der Weyden dat in het Prado hangt in Madrid. Er is echter een landschap bijgeschilderd op de achtergrond. Misschien heeft Goes Van der Weyden (kleinzoon van Rogier) het geschilderd. Deze verbleef immers te Brecht. Op de zijpanelen zijn de twaalf apostelen afgebeeld, onderaan het huis van Nazareth en de dood van Sint Jozef. (Bekijk dit even van dichtbij)
17. Tegen de muur ziet u een prachtige bewerkte gedenksteen van de familie de Vinck de Wezel. De Heer de Vinck de Wezel was lid van de eerste kamer van de Staten Generaal van het Koninkrijk der Nederlanden. De vinken in het schild van Wuustwezel komen van drie burgemeesters van deze familie.
18. We verlaten de winterkapel en komen bij het altaar van de Passie. De gebroers Van Mierlo bootsten hier, aan de hand van postkaarten, een oud vlaams gebeeldhouwd retabel na dat zich ergens in Duitsland bevindt. Het stelt de passie van Christus voor en werd geplaatst in 1908. Bekijk de details en u kunt zelf zien hoe waardevol dit uniek retabel is voor onze gemeente.

19. Naast dit altaar hangt een schilderij uit de 18° eeuw van de Vlaamse School (Lens). Maria bezoekt haar nicht Elisabeth.

VRAAG 4

20. Het in zwart marmeren grafmonument met een wit marmeren beeld is van Johannes F. De Vinck en zijn echtgenote HF de Stier. Hij was burgemeester van Wuustwezel en overleed in 1811. Het beeld is dat van een treurende vrouw met haar armen op een balsemkruik.
21. Het grafmonument rechts in de dwarsbeuk is dat van de dochter van baron L. Vinck, zij overleed zeer jong op 19 jaar in 1822, elf jaar na haar grootvader.
22. Het beeld boven de deur in de rechter dwarsbeuk is dat van de H. Johannes Nepomucenus. Dit beeld is van hout. Hoe het hier terecht kwam weet men niet. Het is echter zeer waarschijnlijk afkomstig uit Antwerpen en stond op de Minderbroedersruï op de Pottenbrug (1777). De H. Johannes Nepomucenus was kannunik van de kathedraal van Praag en een beroemd martelaar van het biechtgeheim.
23. In het schip van de kerk komen we nu aan een ingebouwde biechtstoel. De twee biechtstoelen in deze beuk zijn zeker ouder dan deze van de zijbeuken, bekijk ze eens van dichtbij, vooral de versiering (17° eeuw).
24. Achter in de kerk ziet u het mooie en unieke schilderij van de marteldood van St. Sebastiaan. Het is van de hand van de bekende Italiaanse schilder Guido Reni, overleden in 1642. St. Sebastiaan is een van de patroonheiligen van de schuttersgilden met boog.
25. Achter links in de kerk staat een doopvont uit de 15° eeuw met een deksel in messing van de 17° eeuw. (Het kruisbeeld boven de doopvont is het mooiste kruis van de kerk, menen wij).
26. We gaan nu naar het midden van de kerk en bewonderen het kruis boven het huidige altaar. Volgens sommigen is dit houten beeld uit de 15° eeuw. Het kruis zelf is van latere datum en heeft op de hoeken de symbolen van de evangelisten.

VRAAG 5

27. En vermits u nu toch naar boven kijkt zult u zien dat de architect een truukje gebruikt heeft dat niet in alle kerken zal te zien zijn. De plafond van de zijbeuken eindigen in ronde bogen. In de kruising echter zien we dat dezelfde boog verandert in een puntboog. Waarschijnlijk om deze reden heeft men de vieringsbogen zo diep naar beneden toe gebouwd. Wat echter de drie gaten (zogezegde vensters) hier doen weten we niet. Mooi is het zelfs niet. Was u dit klein bedrog ook al opgevallen?

VRAAG 6

Wij hopen dat U deze kerk nog dikwijls zult bezoeken en bedanken U voor het meedoen.